

NIETECHNICZNE STRESZCZENIE DOŚWIADCZENIA

1. Tytuł projektu Ocena reaktywności emocjonalnej klaczy i źrebiąt poddanych wybranym testom behawioralnym w aspekcie ich dobrostanu i relacji z człowiekiem

2. Czas trwania projektu 1.10.2018 – 31.10.2021

3. Słowa kluczowe (maksymalnie 5 słów) behawior, czysta krew arabska, dobrostan zwierząt, klacz, parametry akcji serca, źrebię

4. Cel projektu (art. 3 ustawy) (wpisać odpowiednią kategorię z poniższych) E

A. Badania podstawowe

B. Badania translacyjne lub stosowane

C. Badania mające na celu zachowanie gatunku

D. Badania z zakresu medycyny sądowej

E. Badania zapewniające poprawę dobrostanu zwierząt lub warunków chowu lub hodowli zwierząt gospodarskich

F. Badania w celu opracowania i produkcji produktów leczniczych, środków spożywczych, pasz lub innych substancji lub produktów, lub badań ich jakości, skuteczności lub bezpieczeństwa stosowania

G. Badania w celu ochrony środowiska naturalnego

H. Badania w celu kształcenia na poziomie szkolnictwa wyższego lub szkolenia w celu nabycia lub doskonalenia kompetencji zawodowych

5. OPIS PLANOWANEGO DOŚWIADCZENIA

Należy określić cel naukowy lub edukacyjny doświadczenia, w tym przewidywane szkody, jakie może ono spowodować u wykorzystywanych zwierząt, i korzyści, jakie przyniesie ono dla rozwoju nauki i dydaktyki. Maksymalnie 250 słów, tekst musi być zrozumiały dla niespecjalisty.

Celem projektu jest wykonanie badań z zakresu poprawy dobrostanu zwierząt lub warunków chowu/hodowli zwierząt gospodarskich. Badania mają na celu określenie wpływu czynników modyfikujących warunki środowiskowe na reaktywność emocjonalną zwierząt, opracowanie optymalnego sposobu wzbogacania środowiska w aspekcie poprawy dobrostanu koni oraz określenie różnic indywidualnych w zakresie cech zachowania ocenionych na podstawie wyników testów behawioralnych, mających istotne znaczenie w aspekcie relacji z człowiekiem. Badania dotyczą oceny reakcji klaczy i źrebiąt nieodsadzonych poddawanych krótkotrwałemu oddzieleniu ich od matek z zastosowaniem bodźców mogących łagodzić niepokój zwierząt np. bodźce zapachowe (np. lawenda), dźwiękowe (np. muzyka klasyczna), wzrokowe (np. zawieszona przy boksie kolorowa piłka). Druga część badań dotyczy oceny reakcji klaczy (bez źrebiąt) z wykorzystaniem testów behawioralnych w celu sprawdzenia łatwości i bezpieczeństwa współpracy z człowiekiem. Badaniami objętych zostanie 140 koni czystej krwi arabskiej (70 klaczy i 70 źrebiąt) w ciągu trzyletniego okresu trwania doświadczenia: w każdym roku

planuje się przebadanie ok. 20-25 klaczy i ich potomstwa. Wśród metod oceny reaktywności emocjonalnej klaczy i źrebiąt podczas krótkotrwałej separacji (procedura 1) zostaną uwzględnione: test separacji klacz-źrebię bez zastosowania czynników wzbogacenia środowiskowego oraz z zastosowaniem tych czynników (czynności 2 i 3) oraz telemetryczny pomiar parametrów akcji serca podczas testów (czynność 1). W ocenie reaktywności klaczy podczas wybranych testów (procedura 2) zostaną uwzględnione: test reakcji wobec człowieka (czynność 5), test zdolności współpracy podczas obsługi (czynność 6), test reakcji na nowe bodźce (czynność 7), test socjalności, związany z krótkotrwałą separacją od innych koni z zastosowaniem bodźców (w/w odnośnie separacji klacz-źrebię), mogących łagodzić niepokój klaczy (czynność 8) oraz telemetryczny pomiar parametrów akcji serca podczas testów (czynność 4). Klasyfikacja celu doświadczenia: badania translacyjne lub stosowane - dobrostan zwierząt

6. LICZBA ORAZ GATUNKI ZWIERZĄT PLANOWANYCH DO WYKORZYSTANIA W DOŚWIADCZENIU

Gatunek: koń domowy, liczba: 140 (70 klaczy zarodowych i 70 źrebiąt)

7. OPIS UWZGLĘDNIENIA ZASAD ZASTĄPIENIA, OGRANICZENIA I UDOSKONALENIA¹

Przygotowując projekt badawczy, sprawdzono istniejącą wiedzę w zakresie objętym wnioskiem badawczym, w bazach danych: PUBMED; Google Scholar; ScienceDirect; Web of Science (JCR). Wykorzystano słowa kluczowe: behavior/dobrostan koni/Heart Rate/klacz/źrebię/emocje/separacja socjalna/interakcja człowiek-zwierzę. Na podstawie przeszukania istniejącej literatury, stwierdzono, że zgromadzone dane dotyczące oceny reaktywności emocjonalnej koni z uwzględnieniem klaczy i źrebiąt rasy czystej krwi arabskiej utrzymywanych w tych samych warunkach środowiskowych oraz zastosowania różnych testów behawioralnych są niewystarczające i uzasadniają wykonanie planowanych badań.

A. Nagromadzony materiał badawczy pozwoli na stwierdzenie indywidualnego zróżnicowania poziomu reaktywności emocjonalnej u koni dorosłych i młodych dotyczącego różnic w zakresie cech behawioru i parametrów akcji serca oraz potencjalnych zależności pomiędzy tymi wskaźnikami.

B. Brak jest danych dotyczących: analizy wskaźników behawioralnych dotyczących różnic w zakresie parametrów wokalizacji, behawioru eliminacyjnego i pobudzenia ruchowego w powiązaniu z analizą parametrów akcji serca (HR, HRV) u klaczy i źrebiąt rasy czysta krew arabska, utrzymywanych w ujednoliconych warunkach środowiskowych.

Zasada zastąpienia: Metody alternatywne związane z zasadą zastąpienia nie mogą być zastosowane ze względu na zaplanowane testy behawioralne i rejestrowanie parametrów akcji serca podczas kompleksowej oceny reaktywności behawioralnej i odpowiedzi fizjologicznej zwierząt gatunku koń domowy w aspekcie ich dobrostanu i relacji człowiek – zwierzę w odniesieniu do zwierząt bytujących w ujednoliconych warunkach środowiskowych ośrodka hodowlanego.

Uzyskanie danych z proponowanego projektu pozwoli na: ocenę typów odpowiedzi emocjonalnych koni, dającą możliwość monitorowania potencjalnych sytuacji wywołujących pobudzenie emocjonalne u zwierząt tego gatunku i podejmowanie prób modyfikacji ich reaktywności behawioralnej w oparciu o zmiany czynników środowiskowych. Uzyskane wyniki będą stanowić podstawę do opracowania zestawu metod służących jako narzędzia do oceny profilu behawioralnego danego osobnika w aspekcie dobrych praktyk w hodowli i użytkowaniu zwierząt oraz ich dobrostanu. Podany zestaw metod umożliwi w warunkach terenowych ocenę profilu behawioralnego danego konia i indywidualne dostosowanie sposobu opieki i użytkowania biorąc pod uwagę osobnicze cechy jego reagowania w różnych sytuacjach środowiskowych.

Zasada udoskonalenia: Planowane badania umożliwią wskazanie bodźców środowiskowych, które można wykorzystać do tymczasowego wzbogacenia środowiska i łagodzenia sytuacji związanych z separacją socjalną, a tym

¹ Przy wypełnianiu wzorować się na instrukcji wypełniania wniosku W1 punkt. 8

samym poprawy dobrostanu koni. Podczas planowania procedur w doświadczeniu uwzględniono zasadę ograniczenia i udoskonalenia.

Zasada ograniczenia: Zaplanowano możliwie ograniczoną liczbę zwierząt (klaczy i źrebiąt) pozwalającą na uzyskanie wiarygodnych wyników behawioralnych, stwarzających możliwość analizy statystycznej. Procedury reprezentują kategorię łagodnych i polegać będą na przeprowadzeniu nieinwazyjnych badań dotyczących obserwacji behawioru koni, rejestracji ich wokalizacji oraz parametrów akcji serca z wykorzystaniem zewnętrznego rejestratora telemetrycznego. Czynności w procedurach badawczych związane są z krótkotrwałym oddziaływaniem czynników (tj. separacja, nowe biotyczne i abiotyczne bodźce środowiskowe) potencjalnie wywołujących pobudzenie emocjonalne, których działania, zarówno konie młode, jak i dorosłe doświadczają także na co dzień podczas różnych sytuacji związanych z ich chowem, hodowlą i użytkowaniem. Planowane czynności nie stanowią czynników potencjalnie wywołujących większy niepokój i pobudzenie emocjonalne niż te, których oddziaływania zwierzęta doświadczają podczas rutynowych czynności związanych z codzienną opieką i użytkowaniem.

8. Projekt jest objęty oceną retrospektywną²

- ☐ TAK - na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy
- ☐ TAK - na podstawie art. 53 ust. 3 ustawy
- ☒ NIE

² Wypełnia właściwa lokalna komisja etyczna ds. doświadczeń na zwierzętach. Należy zaznaczyć właściwe pole.